

487 Coy. 41-999 av
ACADEMICA
DISSERTATIO
DE ADQUIRENDA,
VEL OMITTENDA HEREDITATE
AD ILLUSTRATIONEM

S. ult. Tit. XIX. Lib. II. Instit. Justin.

QUAM,

PATRONO D. VINCENTIO MATHEO
DE SORRIBAS,

TUEBITUR

D. AUGUSTINUS CASTILLO,
EJUS DISCIPULUS,

IN CÆSAR-AUGUSTANA ACADEMIA

DIE XXIII. MARTII, ANNI M.DCC.LXXI.

SUPERIORUM PERMISSU.

CÆSAR-AUGUSTÆ excudebat FRANCISCUS MORENO,
Academiae Typographus.

ACADEMIA

DISSERTATIO

DE ABOLITIONE

VEL OMITTENDA HEREDITATE

AD INSTITUTIONEM

ANNO 1784. M. DCC. LXXXIV.

QUIA

LATRONO B. VICENTIO MARTINO

DE SORBIENSIS

TUESITUR

D. AUGUSTINUS CASTILLO

ET P. DRACONIS

IN CAESAR-AUGUSTANA ACADEMIA

Die XXII. Martii. Anno MDCCLXXXIV.

SUPERIORUM PERMISSU

Caesar-Augustanae excubitorum Franciscus Martinus

Academiae Typographus

UM aggredimur propugnare locum insignem, & revera difficilem, qui brevissimo sub verborum compendio integrum ferè de acquirenda, vel omittenda hereditate tractatum, qui in Pandectis, & in nostro Codice quàm latissimè patet, complectitur: Hæc itaque est juris pars in qua Romana subtilitas maximè dominatur; quam præterea involutam reddunt variæ ex antiquitatibus eruendæ notitiæ, modi hereditatis acquirendæ, juris novi cum vetere collatio, & J.ctorum, quæ in Pandectis extant fragmenta, densis difficultatum tenebris obsita: Dabimus tamen operam, etsi nunc primùm juris scientiam salutantes, ut dissertationem hanc à nobis excipiat, & stilo, & rerum tractandarum electione si non facetam, nec tamen prorsus injucundam; Cum verò tria sint, quæ in proposito argumento occurrant, hereditas scilicet, ejus adquisitio, & omisio, de his tribus ordine agemus; ea tamen lege, ut quod ipse Justinianus præstitit in §. ult. Inst. de her. qual. totam hujus loci disceptationem ad extraneos dumtaxat heredes referre, id nos quoque ejus vestigia insequentes, publici juris faciamus.

§. I.

DE HEREDITATE, EJUSQUE FICTIONE.

I. **H**ereditas, quæ ab Hero, (1) hoc est. Domino dici probabilius existimamus, quàm ab *Ære*, vel ab hærendo, ut placuit Divo Isidoro; (2) vel ab *Era*,
A 2 quæ

(1) Casiodorus ad Psal. 2. vers. 8. & ante eum Festus voce heres.

(2) Orig. lib. 5. cap. 25.

quæ terram significat, ut Hotomano, (1) nihil est aliud ex Gaio, & Juliano, (2) quàm: *Successio in universum Jus, quod defunctus habuit*. Verùm quorsum hæc definitio, aut quid his verbis significetur, altioris est indaginis. Ut planius intelligatur quid sit hereditas, opus erit duplicem ejus acceptionem distinguere, quarum alteram vulgus, alteram J. Cti. invexere.

II. Populari sermone est ipsum Patrimonium à defuncto relictum heredi suo; (3) hoc sensu acceptam hereditatem etiam sui heredes habent; sed hoc alii: Proprius, in vulgari tamen acceptione, hereditas est: *Universitas quædam, sive collectio omnium rerum, ac Jurium, quæ moriens quis habuit, nondum heredis patrimonium effectorum*. Hujusmodi universa distinguuntur, & abstrahuntur à corporibus, & rebus in eisdem contentis.

III. Id tamen intelligere non potuit Seneca, (4) qui nihil differre existimavit hereditatem à rebus in eisdem contentis; sic enim inquit: *Jurisconsultorum istæ ineptiæ sunt acutæ, qui hereditatem negant usucapi; sed ea, quæ in hereditate sunt; tamquam aliud quidpiam sit hereditas; quàm ea, quæ in hereditate sunt*: Ob quæ ridendum se nostris præbuit vir alioqui subtilissimus. Sunt tamen, qui Senecam excusant, quasi ista potius tribuenda sint Liberali ejus Discipulo, quem ibi loquentem inducit Præceptor, juris imperitum, & de rebus à se non intellectis levitè pronunciantem. (5)

IV. At enim verò quatenus hereditas ad Juris artem pertinet, non modo universitas est separata à rebus hereditariis, (6) sed & quidam est, quod Personam defuncti representat; dominique vicem interim sustinet; quod citra fictionis commentum non subsistit; unde & Juris Civ. esse

in-

(1) Comm. de verb. Jur.

(2) L. 24. de V. S. l. 26. de R. J.

(3) Huc spectat definitio Tullii in Top. cap. 19.

(4) Lib. 6. de Benef. cap. 5.

(5) Vid. Ev. Ottonem in Papiano, cap. 8. & ad §. 2. Inst. de reb. corp. & incorp.

(6) §. 2. Inst. de reb. corp. & incorp.

5

inventum necessario consequitur, ut indicat Ulpianus. (1)
Num vero hujusmodi Universitates à singulis rebus abstractæ sūt in rerum natura, an tantum in intellectu? Etiam nunc digladiantur inter se Philosophi nostri quorum litem nostram nunc non facimus.

V. Plane figmentum illud repræsentationis defuncti quod à juris dumtaxat consideratione pendet, & essentiam à jure mutuatur, non esse ens, quod revera subsistat, sed secundum notionem intellectus, & ideam quandam, non gravatè affirmamus: Nec insolens fuit Romanis similes collectiones commentitiarum Personarum imaginibus exprimere, puta Civitates, Municipia, Colonias, Provincias, quas sub humana specie frequenter representabant, ut videre passim est in marmoribus, & nummis antiquis. Hæc cum ita sint, nescio quid in mentem venerit Barth. Chesio (2) cum hereditatem defuncti vices sustinentem, & quæ domina habetur rerum hereditiarum, intellectu quidem consistere affirmat quemadmodum etiam Patrimonium, Peculium, Tabernæ; Sed ab his differre, quod illa realiter existat, hæc non item: Perverso, ut nobis videtur judicio. Obiter hic adnotatum velimus, cum fictio hæc hereditatis abstrahatur à rebus, & juribus, quæ defunctus reliquit, consequens esse, moriente eo, qui nihil prorsus habuit, cessare hereditatis commentum, quod, & ostendit definitio hereditatis; Satis autem erit, si jus aliquod sit, etsi nullum sit corpus in rebus à defuncto relictis, quod proculdubio significat Papinianus, (3) *hereditas*, inquit, *etiam sine ullo corpore juris intellectum habet*: Jure ergo concipitur hereditas, si nimirum jura sint: v. g. actiones quæ defuncto competebant. (4)

VI. Ut hereditati congruat superius allata definitio ad tropicam, sive figuratam locutionem confugere necesse est;

A 3

cum

(1) L. 34. de adq. rer. dom.

(2) De differ. jur. lib. 1. cap. 61. n. 1.

(3) L. Hæreditas 50. de per. her.

(4) Neque audio Cujacium ad L. 50. lib. 6. q. q. Pap. & Fabrum in Rat. ad eamd. Leg. qui in alium sensum verba Papiniani detorquent.

cum propriè non sit successio ; appelletur tamen , quia successione in defuncti locum hereditas adquiratur : Nec tamen ea loquendi ratio J. Ctis. admodum infrequens visa est. (1) Eadem loquendi formula servitus à Florentino , (2) dicitur : *Constitutio Juris Gentium* , ex quo Justinianus mutatus est , (3) & thesaurus à Paulo definitur : *Vetus quaedam depositio pecuniæ* , (4) pro pecunia antiquitus deposita. Bachovius (5) tropicum quoque in hac definitione genus agnoscit *successionem* , contendens , hereditatem ita dici , non dissimili ratione qua bonorum possessio dicitur : *Jus persequendi , retinendique patrimonii , sive rei , quæ cujusque cum moritur fuit* : Etenim sicut bonorum possessio ipsa jus istud non est , sed bonorum possessori hoc tribuit , ut res defuncti persequi possit , sic hereditas ipsa successio non est , sed qui ex lege , aut voluntate defuncti heres efficitur , eo ipso in universum jus defuncti successisse intelligitur.

VII. Primariam causam fictionis inducendæ , ut hoc obiter moneamus , eam plerique assignant quod expediat rerum à defuncto relictarum aliquem dominum considerari , ne illæ tamquam bona nullius , primo occupanti extraneo , & forsan male merito cederent jure Gentium. Unde , & prædæ essent obnoxia , & quod inde sequitur discordiarum , & cædium ampla seges in dies succresceret ; sed hæc , & similia declamatorie nobis dici videntur.

VIII. Apud aliàs enim Gentes , ubi hujusmodi fictionibus non erat locus , bona defunctorum facta recta ad eos perveniebant , quibus jus naturæ addicebat , ut liberis , cum lex naturæ sit , ut liberi Parentibus succedant , (6) vel aliis quibus domini voluntas sive testamento expressa , vel donatione mortis causa , sive etiam conjecturata , post mortem suam

(1) Ger. Noodtius com. ad tit. de pet. her.

(2) L. 4. §. 1. de stat. hom.

(3) §. 2. de jur. Person.

(4) L. 31. §. 1. de adq. rer. dom.

(5) Ad Treutl. vol. 2. disp. 12. th. 1. lit. A.

(6) Ut Philosophatur Philo Hebræus *De vita Moysis*.

7
suam destinabat; nihil est enim tam naturale, quam voluntatem domini volentis rem suam in alium transferre ratam haberi, etiam si executio in tempus differatur. Unde testamenta juri Gentium adscriptit Theophilus, (1) quod, & multis placuit, licet nonnulli reclamant. Heineccius (2) nullas agnoscit ultimas voluntates ex jure naturæ, nisi quæ fiunt per modum pacti; quod magis probamus.

IX. Ea verosimilior nobis arridet fictionis inducendæ ratio, utilitas nimirum augendæ interim hereditatis novis acquisitionibus per servos hereditarios, quæ salva juris ratione contingere nequissent, nisi crederetur esse Persona, quæ servis capacitatem præstaret. Porro hæc posita domini in hereditate continuatione multa consequuntur, quæ subtilitatem, ac rationalem jurisprudentiæ Romanæ Oeconomiam perspicue ostendunt: Veluti quod ita res hereditariæ dominum habere credantur, quæ revera sunt nullius, (3) quod per hereditatem dominium in heredem etiam post longam temporis intercapedinem adeuntem intelligatur continuari jam à morte defuncti. (4) Quod heres defensoris Personam induat, ut omnibus, quibus ille tenebatur, obnoxius fiat. (5) Quod in legatarios recta via à testatoris obitu videatur dominium rei legatæ translatum. (6) Quod pendente hereditate impleatur usucapio à defuncto cepta, & quasi non interrupta possessione, etiam post aditam hereditatem compleatur. (7)

X. Hæc tamen, etsi quæ sunt alia hujus generis utilitatem potius, quam necessitatem fictitii juris probant; sed de his satis; Hoc tamen addendum hereditatis fictionem semel inductam non solum evanescere additione, verum etiam, quoties abscinditur omnis spes additionis, puta si nemo sit,

-
- (1) Ad §. 1. de jure nat. gent. & civ.
 - (2) De J. N. & Gent. lib. 1. §. 287. & se 19.
 - (3) L. 1. de div. rer. & qual.
 - (4) L. 54. h. tit.
 - (5) Nov. 48. in princ.
 - (6) L. 64. de furtis. L. 80. de legat. 2.
 - (7) L. 40. & 44. de usup. & usucap.

qui vel ex testamento, vel intestato heres esse possit, quo casu Fiscus caducas hereditates sibi vindicat jure Principatus, (1) quas antea occupabat Ærarium Populi. (2) Sed quamvis fiscus vicem defuncti non sustinet, nec ut heres eadem persona fingitur, onera tamen hereditaria fert, quatenus bona sufficiunt; bona, ergo, non intelliguntur, nec Fiscum beant, nisi deducto ære alieno. (3)

§. II.

DE HEREDITATIS DELATIONE.

I. **C**UM acquisitionem hereditatis præcedat ejusdem delatio, postulat suscepti operis ordo, ut de ista etiam, & quidem primùm differamus. Delata intelligitur hereditas, quam quis possit adeundo consequi. (4) Cum deferre alicui hereditatem nihil sit aliud, quam potestatem facere hereditatem acquirendi cum velit.

II. Causæ sive tituli, per quos hereditas defertur, duo sunt, testamentum, & lex, unde & duplex delatio, & successio, altera testamentaria, altera legitima, sive ab intestato, quarum illa potior est. Lex ergo XII. tabular. Civibus Romanis Patribusfam. de rebus suis disponendi facultatem dedit; qua si non ussi essent defuncti, lex eidem defuncto proximiores ad successionem vocavit; cujus legis verba quibus testandi facultatem dedit hæc fuisse tradit Pomponius: (5) *uti legasset suæ rei, ita jus esto*; de intestatorum vero successione hæc Ulpianus: (6) *Ast, si intestato moritur, cui suus heres nec scit, agnatus proximus familiam habeto.*

III.

-
- (1) L. I. §. I. & 31. de Jure Fisci.
 (2) Ulp. tit. 17. §. 2. & tit. 28. §. 7.
 (3) L. II. de Jure Fisci.
 (4) Ter. Clemens in L. 151. de verbor. signif.
 (5) L. 120. de verbor. signif.
 (6) In Frag. tit. de legit. hered. 26. §. 1.

III. Non ante defertur hereditas, siue ex testamento, siue ab intestato, quam is mortuus sit de cuius successione agitur, cum nec antea sit hereditas, quæ deferri possit. Quæ de causa frustra pro herede geritur vivo eo, in cuius bonis gerendum est. In conditionalibus institutionibus id juris est, ut hereditas sub conditione data non alias deferatur quam impleta conditione, nisi forte talis sit conditio, quæ iure improbetur. Unde intelligimus non posse eodem momento impleri conditionem, & deferri hereditatem, quod subtilissimis argumentis evincit Chesius. (1)

IV. Quid in puris obtineat hodie, certum est, & cuiusvis obvium, nimirum deferri hereditatem à morte eius cui succedendum est. (2) Non ita tritum, & exploratum quo tempore extraneis (3) deferatur hereditas vigentibus Legibus Caducariis; & placet post leges Juliam, & Papiam delatam fuisse hereditatem tempore apertarum tabularum, quæ aperiri solebant die tertio, aut quinto (4) non à morte testatoris, sed post exactos dies denicales, quæmadmodum eruditè conjectatur Heineccius. (5)

V. Sed hoc distinctionem recipit; nam heredi ex asse instituto deferebatur statim à morte testatoris, quo in casu nihil innovarunt leges Julia, & Papia; Unde in iure errat heres, ait Paulus, (6) qui ex asse scriptus, se ante apertas tabulas adire non posse existimat. Pluribus vero heredibus institutis non item; quod ideo effectum fuit ut portio deficiens caduca fieret, Ulpiano teste. (7) Eadem quoque ratione legata pura, vel in diem certum relicta ab apertu-

A 5

ra

-
- (1) Lib. 2. Interpr. cap. 9. num. 21.
(2) L. unic. §. 1. de cad. toll.
(3) Testamento scriptis, ad intestatorum enim hereditates Leges caducariæ non pertinebant, nec ad testamento nuncupativo heredes nominatos. Paul. sent. lib. 4. tit. 8. §. 26. & Merillius obs. lib. 5. cap. 9.
(4) Paulus, dict. lib. 4. tit. 6. §. 3.
(5) Ad Leg. Jul. & Pap. lib. 3. cap. 2. num. 2.
(6) Lib. r. §. ult. de Jur. & fac. ignor.
(7) Tit. 17. §. 1.

ra tabularum cedebant ex Lege Julia, & Papia, quæ tum jure antiquiori, tum Justiniano cedunt à morte testatoris. (1)

VI. Illud hic prætermittendum non est licet captivi apud hostes decedentis hereditas non deferatur priusquam is vivere deserit, cum eo vivente omnia in suspenso sunt propter spem postliminii (2) tamen cum eodem mortuo apud hostes credatur ab instanti, quo captus est, decessisse; sine dubio & ejus hereditas beneficio legis Corneliæ intelligitur retro delata eo tempore, quo caperetur. Ergo ut deferri possit hereditas captivi, opus est conjungi tempus mortis cum tempore captivitatis, ut ita Civis Romani, non servi hostium hereditas deferri intelligatur.

VII. Hoc loco in quo versamur, quæri ab Interpretibus solet, an delata intelligatur hereditas, si in Persona heredis subest impedimentum, quominus adire queat, veluti si is sit infans, ignorans, furiosus? Et eam amplectimur communiori calculo receptam sententiam, nimirum, hujus generis impedimenta nequaquam obstare delationi hereditatis; secus vero si impedimentum sit juris, veluti, si heres capax non sit.

§. III.

DE MODIS ADQUIRENDÆ HEREDITATIS.

I. **D**elationem hereditatis sequitur ejusdem adquisitio: Illa à lege est, dum hereditatis acquirendæ potestatem facit; hæc ab herede designato fit; dum eam modis à lege inductis consequitur. Modi hereditatis quærendæ pro diversitate heredum diversi sunt; Nos vero de extraneorum appellatione hic intelliguntur voluntarii, cæterique heredes, qui neque sui sunt, neque necessarii, (3) quibus proinde liberum est hereditatem delatam, vel adire, vel repudiare, pro ut è re sua existima-

(1) Ulp. tit. 24. §. 31. L. unic. §. 1. C. de cad. toll.

(2) §. 5. Inst. quib. mod. jus patr. potest. solv.

(3) §. 3. Inst. de her. qual.

verint. Voluntarios ab extraneis separat Quævetius (1) istos intelligens eos, qui alterius familiam successione adquirent, & hoc nomine accusat Tribonianum, quod servum institutum, sed à domino vivente manumissum, extraneorum numero accenseat; (2) illos vero ceteros, qui sua sponte patriam. succedunt. Verum hæc sunt mere nugæ dialecticæ.

II. Voluntarii heredes quibus modis adquirent hereditatem non est sine magna Doctorum nostrorum contentione; dicuntur sane adire, cernere, pro herede gerere, & agnoscere hereditatem; verum non est in proclivi affirmare, aditionem, cretionem, pro herede gestionem, & nudam, quam vocant agnitionem esse genera hereditatis adquirendæ inter se diversa, & quidem quamplurimi sunt, (3) qui acriter in eos invehuntur, qui talia esse docent, quasi egregie studiosis hujus disciplinæ imponentes; cum non alii sint modi quam duo, aditio nimirum, & pro herede gestio.

III. Et profecto si tota hæc disputatio ad posteriora tempora referatur, nobis à superiori sententia recedendum non putamus; verum si ad prisca juris observationem illam revocamus; magis placet distinguere quatuor illas species cum Cujacio (4) aliisque doctis & eruditis viris quamquam nonnihil inter se discrepantibus. (5) Ne verò per ambages rem geramus, ecce vobis, quæ in unoquoque modo occurrunt, ut ex his, quantum inter se distent, non sit difficile judicare.

IV. Aditio generaliter sumpta videtur olim sub se comprehendisse cretionem, & aditionem, quæ sine cretione fiebat: Etiam in cretione usurpabantur verba hæc: *Hereditatem*

(1) Disp. Jur. lib. 5. cap. 1.

(2) §. ult. Inst. Justin. de her. qual.

(3) Arn. Vinnius, ad §. ult. Inst. de her. qual. præsentibus Petro Fabro, Donello, ejusque brevior Osualdo.

(4) Ad Ulp. tit. 22. & in Parat. Cod. de jure delib.

(5) Marano Parat. h. tit. Jano à Costa, Hotomano, Galcier, Majorat. ad tit. inst. de her. qual. Heineccius Synt. antiq. Rom. lib. 2. tit. 17. & seq.

rem adeo, cernoque. (1) Cretio erat actus, qui perficiebatur ab institutis cum cretione: aditio in specie erat actus eorum, qui sine cretione scripti erant. Utraque vero actus legitimus, & solemnus; ac propterea, utraque apud Magistratum, penes quem legis esset actio, fortassis peragi debuit.

V. De cretione nullum habemus auctorem locupletiorum Ulpiano, qui (2) cretione distinguit in vulgarem, & continuam; formulam instituendi cum vulgari (quam Bachovius, (3) mallet appellari utilem) hanc prodit: *Titius heres esto; cernitoque in diebus centum proximis, quibus scieris poterisque; nisi ita creveris, exheres esto.* Continuum eam fuisse tradit in qua non adjiciebantur verba: *Quibus scieris, poterisque*: Proinde in ea etiam illi dies computabantur, quibus ignoravit se heredem institutum, aut scivit, sed non potuit cernere; cum è contrario in vulgari illi tantum computarentur dies, quibus scivit, & potuit.

VI. Rursus cretione aliam perfectam fuisse memorat, in qua adjiciebantur verba: *Si non creveris, exheres esto*; aliam imperfectam, in qua ea verba non adjiciebantur, tamen in defectum cretione alius institueretur ita: *Si non creveris, Mævius heres esto.* Hæc ex Ulpiano, cujus fragmenta, quoniam nondum viderat Viglius Zuichemus (4) putavit D. Isidorum, quæ tradit, (5) de certorum dierum numero, intra quos super adeunda hereditate decernere debebat institutus, de suo capite confixisse. Credimus tamen Ulpianum centum dierum meminisse exempli tantum gratia; quia verosimilius putamus certorum dierum numerum ab arbitrio Testatorum pependisse.

VII. Verba ab herede in ipso actu dicenda hæc profert idem Ulpianus: *Cum me Mævius heredem instituerit, eam hereditatem adeo, cernoque*: Ex qua formula apparet cernere herede-

(1) Plinius, lib. 10. epist. 79. & Festus verbo *crevi*.

(2) Fragm. tit. 22. qui her. inst. poss.

(3) Ad §. ult. Inst. de her. qual.

(4) Cum scribebat ad §. ult. de her. qual.

(5) Lib. 5. Etymol. cap. 24.

reditatem nequaquam esse, facere, ut viderent aliquem esse heredem, ceu interpretatur Varro, (1) sed de cernere se heredem esse velle, ut putat D. Isidorus, (2) & eruditi omnes: Heres ergo cum cretione institutus solemnibus actibus testibus presentibus cernebat hereditatem, qua de causa in rem presentem veniebat inspecturus, & deliberaturus, an esset e re sua illam adire.

VIII. Dicitis cretione verbis heres dicebatur hereditatem adiisse: Nec aliis ritibus tunc facta videtur hereditatis aditio: Sunt equidem, qui symbola fuisse cretionum existimant percussorem digitorum (3) quod signum domini apud veteres fuisse constat. Alii etiam saltationem addunt, quasi latitiae signum, (4) sed utrumque ritum collegere ex male intellecto loco Ciceronis, (5) quem non recte etiam intellexisse B. Ambrosium scribit Heineccius. (6)

IX. Aditio, quae fiebat absque cretione actus pariter erat legitimus, civilibus solemnitatibus non destitutus, & ideo sub conditione fieri non poterat, neque per Procuratorem. Qua fortassis de causa Universitates olim institui non potuerunt, teste Plinio, (7) cum ipsae hereditatem adire non valerent: Ex eadem ratione profluit, quod olim Senatores impetrabant legationes liberas adeundarum hereditatum causa, quae in longinquis essent regionibus, ut ex Cicero (8) ostendit Jos. Averanius, (9) quas impetrare opus erat, maxime postquam a Julio Caesare, & Augusto fuit interdictum Senatoribus eorumque filiis, ne peregre proficiscerentur teste Suetonio, (10) sed ad rem.

X.

(1) De ling. lat. lib. 5. cap. 8.

(2) Lib. 5. Origin. cap. 24.

(3) Cujac. obs. lib. 7. cap. 8.

(4) Altassera de Fictionibus juris tract. 111. cap. 19.

(5) Offic. lib. 3. cap. 19.

(6) Syntag. Antiq. Rom. lib. 2. tit. 17. & seqq.

(7) Lib. 5. Epist. 7.

(8) In 1. Agrar. contra Rull. & lib. 3. de legibus.

(9) Interp. Jur. lib. 1. cap. 12. num. 11.

(10) In Julio cap. 24.

X. Pro herede gerere quem videri, inquit Justinianus, (1) si rebus hereditariis tamquam heres utatur. Pro herede autem gerendo non adquirebatur olim hereditas, ut non contemnendis argumentis demonstrare satagit Guil. Maranus, (2) Verum progressu temporis ob difficultatem cretionis, quæ propter anxiam, & scrupulosam illius observationem, non semper, nec in omni loco peragi poterat, nec à quolibet; Prudentum interpretatione paulatim inducta fuit pro herede geritio, actus non legitimus, qui ab impeditis hereditatem cernere, & per alios explicari facilius fas esset; ut jam pro herede gestio modus legitimus habeatur, præsertim post cretionem, & formularum solemnitatem sublatam. (3)

XI. Agnitionem nudam non fuisse antiquitus legitimum modum acquirendæ hereditatis nobis persuasum est. Nudam vocant Doctores agnitionem hereditatis simplicem quandam aditionem, sive declarationem voluntatis, quibusvis verbis, quocumque in loco, & tempore factam de adeunda hereditate: Unde nec fiebat apud eum penes quem legis actio esset, nec solemniter adhibitis certis formulis; & quod magis est, nec veram fuisse aditionem, necesse est, ut dicamus. Credimus tamen hunc acquirendæ hereditatis modum absque ulla solemnitate peragendum, post sublatam solemnem cretionem invaluisse, tandemque effectum legitimum: Ex quibus omnibus satis liquere arbitramur magnum versari discrimen inter quatuor modos acquirendæ hereditatis; & quoniam duo priores exoleverunt, de duobus tantum, qui Justiniani tempore frequentabantur, plenius agamus.

XII. Pro herede gerit, qui animo hereditatis adeundæ tractat res hereditarias, vel quas hereditarias errore ductus existimat. (4) Cum ad id opus sit factu aliquo, ex quo ani-

mus

(1) §. ult. Inst. de her. qual.

(2) In Parat. h. tit.

(3) Partim L. 1. C. Theod. de cret. Partim denique L. 17. C. de jure delib.

(4) L. 20. L. 21. §. 1. L. 88. hoc. tit.

mus adeundæ hereditatis colligatur; quia illa non tam facti est, quàm animi, (1) perpendere oportet factorum circumstantias, & qualitates ex quibus facientis animus ostendatur.

XIII. Jam vero facta in duplici sunt differentia; quædam namque sunt ejusmodi, quæ citra jus & nomen heredis fieri nequeunt; alia autem promiscuæ sunt, ita ut etiam ab eo, qui jure, & titulo heredis destitutus est, agi valeant: Quæ sunt prioris generis si probentur, probatum in consequentiam erit, quem pro herede gefisse; si verò probentur, quæ sunt secundi generis non item; quia incertum adhuc manebit, an ne illa fecerit nomine proprio, an jure heredis: Utramque discriminis partem exemplis illustrabimus quærenti.

XIV. Hoc restat ut pauca de aditione, seu nuda agnitione atexamus. Aditionem istam nudam; *voluntatem* fuscipiendæ hereditatis, appellat Justinianus (2) quod tamen non ita accipiendum est, quasi destinationem, sive propositum adquirendæ hereditatis in mente retentum pro aditione habere velit Imperator, sed nudam dicit ad differentiam gestionis pro herede, quæ factum exigit. Neque aliud potuit statuere Civilis Legislator: Actus merè interni non cadunt sub eam legem, cujus finis est felicitas externa, & politica Reipublicæ. An autem voluntas tacita, quæ nullo modo sese exterius prodit, in foro saltem conscientiæ obliget hereditati? Et an Jus Canonicum potestatem habeat in actus mere internos, qui nullo signo intelligibili appareant, vel apparere possint? Canonistis, & Theologis disquirendum relinquimus. Illud ad nos pertinet examinare, an adeat is, qui dicit se velle adire? Et placet sententia affirmantium quos laudat, & sequitur Fachineus, (3) sed & perquam ridiculum est quod dissentientes eum adire fateantur, qui dicit: *Volo heres esse*, & id negent de eo, qui dicit, *volo adire hereditatem*; quasi aliud sit velle heres esse, quàm adire hereditatem: Ex quibus non solum probabilis, sed,

(1) L. 88. hoc tit.

(2) §. ult. Inst. de her. qual.

(3) Controv. lib. 6. cap. 50.

sed, & certa nobis videtur sententia multorum, præcipuè veteris glossatoris apud Contium, (1) quam nervose tuetur doctissimus Jos. Averanius, (2) eum cui delata est hereditas, si mandat Procuratori, ut eam adeat, hoc ipso adire hereditatem.

XV. Illud tamen animadvertendum duximus, ut quis adeundo, aut pro herede gerendo heres fiat, necesse est, ut sciat defunctum aut testatum, aut intestatum decessisse: Item qua ex causa hereditas ad eum perveniat. Certus debet esse se heredem esse, proinde ei constare conditionem testatoris: Ad hæc, etsi sciat se heredem institutum, sed utrum purè, an sub conditione ignoret, vel etiam qua ex parte scriptus sit, non poterit adire hereditatem.

§. IV.

PER QUAS PERSONAS HEREDITAS ADQUIRI POSSIT.

I. **Q**uoniam sapius in hunc articulum jam incidimus, plenius excutiamus, qui acquirere hereditatem possint: Et profecto non solum liberi homines, sed etiam qui in aliena sunt potestate hereditatem sibi delatam illi quaerunt in cujus potestate sunt, si ejus jussu, & quidem præcedente adierint: Unde si servus jussu Domini, vel filiusfam. jussu Patris non præcedente adierint, nihil prorsus agunt. Quod autem jussus ab ore Patris, vel domini accipiatur, vel fiat per epistolam, aut per internuncium, quidquam non interest; dum tamen speciale sit mandatum de certa hereditate adeunda: Generalis jussus: *Quaecumque tibi hereditas fuerit delata*, non sufficit, ut ex Gajo Casio probat Ulpianus. (3)

II. Non solum autem privatorum servi heredes instituti præcedente jussu adire debent; sed etiam servi Universitatum; sed hoc pleniore indiget explicatione. Corpora quidem

(1) Lib. 2. subc. lect. cap. 17.

(2) Interp. jur. lib. 1. cap. 12. n. 13. & seqq.

(3) L. 25. §. 5. ff. h. tit.

dem hujusmodi, tamquam incertæ personæ institui olim non potuerunt, ut ait Ulpianus, (1) concessum tamen fuisse S.Ctō. ut Municipia à libertis suis institui possent. Collegia etiam quædam fuisse, quæ Diocletiani, & Maximiani temporibus recte instituerentur, liquido arguitur ex L. 8. Cod. de her. instit. Sed tandem videtur obtinuisse, ut similia corpore institui directo possent. (2) Quamquam autem Municipia, Civitates, & Collegia heredes institui olim non possent, potuisse tamen recte institui eorum servos probat Ulpianus, cujus verba Guil. Marano, (3) & aliis quibusdam causam præbuerunt putandi, servi hujusmodi institutionem, non alias effectum habere potuisse, quam si alienaretur, vel manumitteretur: Nobis tamen verosimile non fit, neque viro doctissimo D.Gregorio Mayansio (4) potuisse recte institui servum Municipii, & tamen non potuisse hereditatem querere Municipio: Latus hic nobis se aperit campus diferendi de aliis ad servos, & filiosfam. pertinentibus, quem tamen instituti ratio non sinit excurrere; brevissimè dicamus de acquisitione hereditatis delatæ Infantibus, Pupillis, Minoribus, & Furiosis.

III. Infans, cujus nomine hic intelligimus septennio minorem hereditatem sibi delatam cernere olim non potuit, quoniam ob ætatem neque scrupulosas cretionis solemnitates peragere poterat, neque proferre certa, & legitima verba in his adhiberi solita; neque potuit eam adire Jure civili propter judicii, & voluntatis defectum: Sed neque ejus Patri operam suam accommodare licuit in adeunda hereditate, eademque ratione, nec tutor, si sui juris erat Infans, adire potuit. Novum tamen jus in Infante à Theodosio, & Valentiniano constitutum est. (5)

IV. Potuisse tamen Infantes tutore, auctore pro herede gerendo acquirere hereditatem sentiunt Pet. Faber, & J.

Go.

(1) Fragm. tit. 22. §. 5.

(2) L. 12. Cod. de her. instit.

(3) In Parat. h. tit.

(4) In Disput. de incert. legat. num. 49.

(5) L. 18. C. de jure delib.

Gothofr. (1) aliique ; & exprefsit Mæcianus (2) affirmans pupillum infantem non dubiè pro herede tutore auctore gerere poffe , & ad hujus fimilitudinem , etiam eidem reftitui hereditatem ex S. C. Trebelliano ; quorum fententiam probamus , nec dubitamus quin exemplo poffeffionis auctoritate tutoris à pupillo infante adquireta , receptum quoque benignè , & utilitatis caufa fuerit , ut pro herede gerere poffet , licet Accurfio absurdum vifum eft , & Claud. Ciffletius (3) Mæcianum reprehendat , quafi haud fatis penficulatè ea protulerit.

V. Pupillus feptem annis major hereditatem adquirere poteft cum tutoris auctoritate : *Pupillus , fi fari poffit , inquit Paulus , (4) licet hujus ætatis fit , ut caufam adquirenda hereditatis non intelligat , tamen cum tutoris auctoritate hereditatem adquirere poteft , hoc enim favorabiliter eis præftatur.* Puberes 25. annis minores curatorum confenfu minimè indigebant ad hereditatem ad eundam , fecus autem Jure novo. (5)

VI. Furiofis denique impedimento eft animi vitium , propter quod nulla ipfius eft voluntas , nullus fensus , nullum iudicium , ut hereditatem confequantur : Sed neque per Curatorem potuit furiofus , qui fub curatione agnatorum effe jubebatur lege XII. tab. (6) hereditatem adquirere. Ex conftitutione verò Imper. Iuftiniani , (7) curatori traditur hereditas adminiftranda ; ea lege , ut fi furiofus poftea ad fe redierit , ipfe de ea fufcipienda , aut omittenda ftatuat , & omiffa ad eos revertatur ad quos remoto furiofo perventura effet , uti etiam , fi in furore decefferit.

§. V.

-
- (1) Ad L. 5. de Reg. Jur.
 (2) In L. 65. §. 3. ad S. C. Trebell.
 (3) De Jure Fideicommiſſor. lib. 4. cap. 4.
 (4) L. 9. ff. de adq. vel omit. hered.
 (5) L. 26. C. de adm. tut.
 (6) Paulus lib. 4. Sent. tit. 4. §. 1.
 (7) L. ult. §. 3. & feqq. C. de Curat. Fur.

DE OMITTENDA HEREDITATE.

I. **R**elicta de verbo omittenda inani logomachia, nihil aliud in præfenti est omiffio, quam repudiatio, & recufatio hereditatis: Cum ea recufari poffit non tantum verbis, & factis, fed, & quovis inditio voluntatis, (1) confequens eft, ut vel voluntate expreffa, vel tacita omittatur. Tacita voluntate intelligitur recufari hereditas, cum heres aperte non repudiat, nec tamen adit intra tempus ad deliberandum præfinitum; expreffa voluntate cum verbis declarat nolle fe heredem effe.

II. Is poteft hereditatem repudiare, qui, & adire poteft; unde cum de Perfonis, quæ poffunt hereditatem acquirere copiofe jam dictum fit, fupervacuum eft, ea omnia hic iterum congerere de his quæ omittere poffunt: Ad alia veniamus, quæ vix prætermitti debent: Ut repudiari poffit hereditas debet effe delata, five in ea caufa ut adiri poffit. (2) Hinc illa juris noftri regula: Quod quis, fi velit, habere non poteft, id repudiare non poteft: Hinc fubftitutus fi ante repudiet, quam heres inftitutus decernat de hereditate, nihil valebit repudiatio: Hinc tandem efficitur, ut qui fub conditione inftitutus, ante conditionem existentem repudiat, nihil agat.

III. Plurium fanè rerum notitia ad hereditatis repudiationem neceffaria eft; idcirco, qui repudiat certus effe debet defundum effe eum, cujus fucceffionem repudiat: Præterea certus effe debet fibi delatam effe hereditatem, & qua ex caufa fibi delata fit, ex teftamento ne, an ab inteftato: Deinde pure ne, an fub conditione, heres fit inftitutus: Poftremo de fua quoque, & defuncti conditione certus effe debet; alioqui uti adeundo, ita repudiando nihil agit.

IV. Ad modum, & rationem repudiandæ hereditatis pertinet, ut tota, quantacumque delata eft repudietur, par-
tis

(1) Paulus lib. 4. fent. tit. 4. §. 1.

(2) L. 174. de R. j.

tis repudiatio nulla est ; adeo ut non solum qui ex asse simpliciter heres scriptus, sed etiam, qui ex pluribus partibus in ejusdem hereditate institutus est, non possit quasdam partes repudiare, quasdam agnoscere, ut docet Ulpianus. (1) Neque interest in parte repudiata habeat substitutum, an non: Huc etiam spectat, quod nuncius momenti est repudiatio hereditatis semel quaesita; nam qui heres extitit non potest amplius Personam heredis exuere, neque obligationem cum creditoribus defuncti, & legatariis contractam sola repudiatione hereditatis à se rejicere.

V. Hæc quidem ex veterum J.ctorum. quæ in Pandectis reperiuntur fragmentis, quatenus in nobis positum erit, prælibasse juverit, pauca sane, si rerum copiam spectes; plura fortassis, si argumenti magnitudinem ingenii tenuitate admetiaris. Multa consulto præteriisse haud gravatè profite-mur, ne hisce thesibus illustrandis, vel ipsarum thesium modum excederemus; novimus enim singulorum, qui hæc adornandam susceperunt spartam institutum in quàm latissima excrevisse commentaria; Nobis vero brevitati consulentibus id tantum curæ fuit sub brevi verborum involuero quandam hujusce argumenti imaginem adumbrare; quod si vel in hoc nostra vobis minus probata fuerit industria, erit fortassis quod rei ipsius novitate nobis ignoscendum videatur.

FINIS.

(1) Leg. 2. h. tit. & Paulus l. 80. eod.